

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FUGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
 Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán
 küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.
 Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk-
 és kliring 10,489. sz. — — — — — Helyközi telefon 15. sz.
 Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PAI
 LAPTUDÁJOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca
 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők.
 Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig
 szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet **em**
 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

A város jövő évi költségvetése.

Ugy-e milyen szürke cím!? Semmi szenzáció, semmi érdekesség, csupán csak a költségvetés. Ki a csoda érdekelnék az ilyen száraz dolog iránt!?

Legföljebb Dr Solymossy Lajos vagy Hlatky Miklós képviselőtestületi tagok tesznek úgy általánosságban észrevételeket s aztán ezzel rendben van az ügy. A polgármester egykedvűen rávághatja, hogy úgy általánosságban, mint részleteiben „elfogadtatott“.

Eddig így volt és elég rosszul volt mert abból a városnak semmi haszna nem származott. E helyett évről-évre hágott, tornyosodott a *szükséglet*-nek nevezett oldal és azzal szemben emelték, a polgárság bőrére a bevételi részt is.

De a városnak, mint erkölcsi testületnek ebből épen semmi előnye nem volt és ma sincs, sőt ha az annyira hibás költségvetési előirányzat így maradna, jövőre sem lesz.

Fájó szívvel látjuk mi a bajokat évről-évre. Régen ajánlottuk, hogy a képviselőtestületet szakszabízottságokra kell felosztani és alkalmat adni ezzel arra, hogy mélyebben beletekinthessen a városi közigazgatás dolgaiba. Ezt ezuttal is ajánljuk, mert anélkül rendes, pontosan ellenőrzött gazdálkodást elképzelni sem lehet.

Minap beszélgettem a bögözi tejszövetkezeti pénztárnokával, aki eldicsekedett és méltán azzal, hogy nekik most négyezer korona körüli készpénzük van. Azt is elmondotta, hogy kezdetben ő mindig kimutatta a fölösleget és mégis deficitel számoltak be

neki addig, míg a *vajmester* megtanította arra, milyen könyveket vezessen, miképp gyakorolja az ellenőrzést. Azóta már a pénz pontosan, az utolsó fillérig meg van és az ugynevezett *nyul*, nem nyalja el...

A város képviselőtestületének is szüksége volna a *vajmester* ellenőrzési módszerét elsajátítani. Erre pedig egyedül a szakszabízottságok megfelelő rendszerezését ajánljuk.

Mi alaptalanul vádaskodni nem szoktunk, mert tollunkat mindenkor a közérdek irányítja. Ezuttal is számadatokra támaszkodva szólunk. Tessék ide figyelni azoknak, kik a város javaiért közvetve és közvetlenül felelősek.

Ime, az 1913. évre összeállított és nyomtatásban hivatalosan kiadott városi költségvetés így fest a *valóság* világánál. Tessék benne gyönyörködni

Bevételek.

Rovat	folyó szám	Megnevezés	1912 év			1913. év			Az apadás	Az emelkedés
			összege		összes bevételhez arányított százaléka	összege		százaléka		
			K	f		K	f			
		Penzmaradvány	2694	04	139	2-01	4893	32	—	81-26
I.	összes	Községi tőkek kamata.	25	20	00-01	0-01	25	20	—	—
	1-10	Fogyasztási adók és helypénzek.	73-055	—	39-83	39-63	96-116	40	—	53-14
II.	2-4	Vadászati és halászati jog, ebadó jelvény és államszegély.	12-822	—	6-54	6-12	14-822	—	—	15-50
III.	összes	Községi ingatlanok jövedelme.	27805	97	14-19	10-69	25-932	81	6-74	—
IV.	—	Különfélékből.	14026	—	7-15	12-63	30-650	—	—	118-71
VI.	—	Mezőőrök fizetésére.	1200	—	0-61	0-49	1200	—	—	—
VII.	—	Előre nem láthatókból.	4000	—	2-04	1-64	4000	—	—	—
VIII.	—	A 62 olo-os pótdából.	55-306	67	28-33	26-78	64945	—	—	17-42
Összesekből:			195-984	88	100-00	100-00	242-584	73	—	23-81

Kiadások.

Rovat	folyó szám	Megnevezés	1912 év			1913 év			Az apadás	Az emelkedés
			összege		összes kiadáshoz viszonyított százaléka	összege		százalék		
			K	f		K	f			
I.	összes	Adók és adómentüekre	40-544	16	20-69	21-51	52-478	60	—	29-43
II-V-IX-XI-XIII	összes	Személyi és személyi természetű járandóságokra.	97-843	72	49-80	53-15	129-598	72	—	31-14
VI.	1-4-6	Törlesztés és kamat.	12-042	50	6-19	4-93	12-042	50	—	—
VI.	5.	Járda fenntartási költség.	—	—	—	0-38	944	32	—	100
VII.	összes	Hivatalos helyiségek-bérei.	6200	—	3-16	2-06	6500	—	—	4-84
VIII.	1-4-6-8.	Irodai kiadások.	5745	—	2-93	2-95	7200	—	—	25-32
VIII-X-XI-XIII	összes	Épületek, kúta, utak fenntartása és vegyesek.	33-586	96	17-14	14-42	35-184	30	—	1-01
Összesekre:			195-962	84	100	100	243-948	44	—	24-49

Mérleg.

Bevételek	195.934-88	242.584-73
Kiadások	195.962-34	243.948-44
Maradvány	—	—
Hiány	27-46	1.363-71

Hosszas vajadás után látott napvilágot e hó 6-án a fennebb számszerűleg ismertett városi költségvetési előirányzat. Hogy ennek elkészítéséért ki kíván magának elismerést, dicséretet és többszörös pótlékokkal dekorált fizetést, azt nem kutatjuk.

Annyi azonban tény, hogy köztudat szerint, a városok költségvetési előirányzata — előrevetett fénye szokott lenni a jövő fejlődésnek. Ha tehát első sorban is azt keressük ebben az előirányzatban, úgy végtelen csalódással kell kijelentenünk, hogy minden fáradságunk hasztalan. Mert hiszen abból — sajuos — semmi, de éppen semmi örvendetes jelenséget észlelni nem lehet.

Ezzel a költségvetéssel Székelyudvarhely város vezetősége bekoronázta ez eddig is többször és méltán felrótt baklövéseit.

Szomoruan neveltségessé tette önmagát a város képviselőtestülete és most már a nagyközönség előtt is. Hisszen bebizonyította azt, hogy a kétszer-kettővel is egyenesen hadilábon áll.

Megállapítható ugyanis, hogy a kiadások II. címe alatt 1912. évi összkiadásul feltüntetett 50,350 K és 9860 K együttesen nem — mint az összeállításnál kitéjtetett 60,180 K-t, hanem 60,210 K-t teszen ki. A III. cím alatt 1913. évre előirányzott 1-11 tétel alattiak összege pedig (ha a születő, nyilván sajtóhibából 420 K-nak kitéjtetett járandóságát 120 K-nak vesszük is) nem 19,146, hanem 20,708 koronát teszen ki.

Ezeket a tudatos, vagy öntudatlan számadási hibákat ha eltüntetjük, még akkor is sajnosan kell kijelentenünk azt, hogy a 62 percentes köz-

ségi pótdóra tervezett 1913. évi költségvetés: **1363 korona 71 fillér deficit**tel zárul, *nem pedig* a mérlegbe oda dobott **196 K 29 f** fölösleggel.

Tekintettel arra, hogy a fennebbi táblázat szerint a folyó évi költségvetésnek is 27 K 46 fillér a hiánya, így előre láthatólag a 4893 K 32 f *remélt* pénztári készlet, csupán holdkörös álomnak tekinthető és akkor a **tulajdonképeni deficit: 6257 K 03 fillér**. Ez pedig a 104-750 K egyenes állami adó 6 százalékanak felel meg.

Ha tehát — feltéve — az előirányzat egyebekben reális, a való tényeket fedi, még akkor is **nem 62, hanem 68** százalékos községi pótdóra van kilátása Székelyudvarhely város közönségének az 1913. évre.

Egyelőre ezeket akartuk a közönség tudomására hozni. Főntarjuk a jogot azonban arra, hogy a mustraszerű

költségvetés egyéb részleteiről is alaposan lehuzzuk a szépség-tapaszt — a város jól felfogott érdekében.

Viszont a város vagyonaért anyagi felelősséggel tartozó képviselőtestületi tagokat is arra kérjük, ne sajnálják a fáradságot és tekintsenek egyszer immár az aljára e város ügykezeléseinek. Elvégre Székelyudvarhely város negyed milliót megközelítő költségvetését, érdemes lesz nagyobb figyelemre méltatni és beható vizsgálat alá venni.

Hol van az megírva, hogy a képviselőtestületnek okvetlenül el kell fogadnia akármilyen költségvetést!? Tessek ezt meggondolni és cselekedni addig, amíg nem késő.

A székelypuccs 1877-ben

Irta: lengyelfalvi Orban Ottó báró.

(1. folytatás.)

Nekem és Szőcsnek az volt a feladatunk, hogy a fegyvereket továbbítsuk a kászonimpéri székely havasokon Balácsi Lajos kászonimpéri nagybirtokos; „Lóbérc” nevű havására, ahol a sereg összegyűlési helye lett volna.

Balácsi Lajos kászonimpéri nagybirtokos 1848-as honvédtiszt volt, akit a muszkák a csatában 27 sebbel terheltek meg, de azért a halottak között mégis életben megmaradt.

En a megbízatásomat mindenben a legnagyobb pontossággal teljesítettem. A fegyvereket Héjjasfalváról tengelyen feiszállítottam lengyelfalvi birtokomra, ott a magtáramba helyeztem el.

Felmentem Oláhfaluba, hol fuvarosokat fogadtam fel s azokkal az összes küldeményt éjszaka felszállítottam Szentkeresztbányára Lántzky Sándorhoz, aki azokat rendeltetési helyükre továbbította a kászonimpéri havasokra és így a nekem küldött küldemény minden akadály nélkül rendeltetési helyére érkezett és ott a havasi tanyákon el volt helyezve.

A lovassapat és a tiszti-kar részére szükséges lovakat bevásároltam és azokat a lengyelfalvi „Aszalványbükke” nevű havasrészbe legelőre összegyűjtöttem. Ugyancsak a lovasságnak való nyergeket és nyeregyszerzőket Brassóban elkészíttettem és rendeltetési helyére szállítottam a kászonimpéri havasokra, ahova a lovak is szállítandók voltak.

A csapatok részére Bukarestből piros török sipkákat (fest) rendeltem; azokat is a helyszínre szállítottam. A tábori sátrakat, főzőedényeket, amik nekem voltak küldve, szintén rendeltetésük helyére, a kászonimpéri havasokra szállítottam.

Amíg én a fegyverek szállítása és egyéb kellekek összeállításával foglalkoztam, addig Ugron Gábor a csapatokat szervezte.

A szükséges tisztikar és legénység Csik-, Háromszék- és Udvarhelymegyékből már teljesen szervezve volt, s az utasítással, hogy az adandó jelre minden egyes tiszt és közkatonák lakhelyéről induljon és a kászonimpéri havasokon a meghatározott napon jelentkezzenek.

Ott lettek volna felfegyverezve és onnan indult volna ki az akció.

Ugron Gábor lett volna a fővezér, én segédtiszt és mindenes.

A terv úgy volt megállapítva, hogy a csapat a kászonimpéri havasokon gyűl össze és onnan a lovas elő őrs-csapat kémszemlére megy a felrobbantandó hidak környékére; kipuhatólandó, vajjon nincs-e arra ellenséges hadsereg s ha a helyzet tiszta, akkor az egész csapat megszállja a hidak környékét, a hidakat felrobbantja és visszavonul a kászonimpéri havasokra és onnan széjjel oszlik otthonába. Mindenki fegyvereit, lovát emlékül megtartja és haza viszi.

A hidak felrobbantására a héjjasfalvi vasúti állomásra címre el volt küldve 3 mázsa dinamit.

Ezt azonban onnan elszállítani már nem tudtam, mert hirtelen menekülnöm kellett. Feltem attól, hogy a vasúti raktárban a dinamit felrobban és Héjjasfalvát vasúti állomásával együtt tönkretesz. Ezért hát a hatóságot névtelen feljelentéssel értesítettem a veszedelemtől, hogy azt elháríthassa. Ha már mi nem használhattuk kitűzött célunkra, legalább itthon kárt ne tegyünk vele — a karatlanul is.

Mi Ugron Gáborral rendbe voltunk mindennel. Vártuk az indulásra a jelt. Közben azonban baj történt, mert Szőcs a neki küldött küldeményt a vasúti állomásról kellő időben nem vette ki. Ott a ládákat felbontották és a fegyvereket megtalálták. Azonkívül feljelentés következtében Bécsben is tudomást vettek a történetekről s azonnal minden oldalról mozgósították a csendőrséget. Az ügyet igyekeztek elfojtani. A fegyvereket elkobozták és kiosztották a csendőrségnek. Nekünk pedig, akinek ideje volt, az elfogatás elől menekülnünk kellett.

(Folyt. köv.)

Népházak a Székelyföldön.

Nemcsak lenni, hanem élni is a földön, ez kell legyen gondolata az ideális embernek.

Élni úgy, hogy ne csak az egyénnek, hanem a társadalomnak is haszna legyen belőle. Ez pedig a társadalom ujjá szerveztét célozza.

Ezt azonban csak az evangéliumi munka mellett lehet elérni. Aki pedig ebben akar élni, annak életét az evangéliumi szellem kell átjárja, amelyet a legnagyobb szociális hatalom is hirdet: Szeressed felebarátodat, mint önmagadat.

Aki ezt az isteni parancsot követi, az szépen össze tudja egyeztetni a szociális fejlődést, munkát és evangéliumot, mely az embert a jólét és műveltség magas fokára emeli.

A művelt embernek ismertető jele az hogy szereti felebarátját, szereti akkor is, ha a sátán pokoli dühével és vad cinizmusával tör is rája.

A daróc ruha alatt is doboghat érző szív, mely a felebaráti szeretet érzelmének tanúja. Az ilyen embert ez isteni parancs arra indítja, hogy egyesült erővel szövetkezzen s alkosson meg minden olyan intézményt, melynek célja: az élet-küzdelem megkönnyítése.

Hányan vannak, kik elpusztulnak, tönkremennek az élet terhei alatt; kiket pedig jó tanáccsal, vagy más eszközökkel meg lehetett volna menteni, ha a munkához ideje korán neki fogunk!?

Minden falunak gazdái, iparosai józan-ságukkal összefoghatnak egy nagy csoport összeműködésére — a szeretet jegyében — a község fölvirágoztatása érdekében.

Hány község van, mely mindezt megcselekedné, de az alkalmas helyet nélkülözi, honnan az irányítást intézhesse!?

Mily áldásos a falu népére a Gazdakör! Egy ily intézmény mily áldásos a népre, hogy ha az hivatásának megfelelően van vezetve!

Minden községben van ilyen Gazdakör, mert cégtáblái a töröküzás kasok oldalán hirdeti itt létezését. Pedig ez a vaióságban nem így van. Hiszen sok helyen gyülekezési helyök sincs, igazi agrikulturát kifejteni tehát nem tud s így az emberi boldogítás szolgálatában sem áll; jótéteményeit nem élvezik; gazdasági eszközeit igénybe sem veszik, mert nincs közös helyen tartva. S minthogy

kérje az ember az elnöktől és ez esetleges tulajdonjogot formáljon — inkább igénybe sem veszi, ez igazán fontos intézmény előnyeit.

A miniszternek amaz intenciójával, hogy a falusi Népházak felállításával alkalmat nyújt a Székelyföld minden községének arra, hogy egy ilyen Népházban gazdakör, népkönyvtár, olvasó-kör, ifj. egyesület, gabonarakar, hitel, tej- és fogyasztási szövetkezet, (szeszárítás nélkül) egy házban helyeztessék el, azt akarja elérni, hogy a szociális fejlődés, munka és evangéliumi szellem összeegyeztetésével — az emberboldogítás egy lépéssel előbbre vitessék.

Hogy eddig ezek nem történtek meg, annak csak az épület hiánya volt az egyedüli oka. Államsegélyt is nyer pedig az a község, mely ily Népházat akar építeni; csak a szeszárulást zárják ki az ilyen épületekből.

Hogy a tudomány áldásai, a jólét, gazdasági ismeretek terjedjenek s evezredés előítéletekből megszabadítsa a tömeget; hogy hasznos alkotó része legyen a nemzettestnek — a Népház ennek előmozdítója s a székely nép megerősítésének hatalmas eszköze, amit üdvözölni és megvalósítani, minden községnek erkölcsi kötelessége.

A követésre méltó szép példák már néhány helyen meg vannak.

BÁLINTH ZOLTÁN.

A szabóipartársulat zászlószentelése.

A székelyudvarhelyi szabóipartársulat, mely az 1613-ban, tehát *ezelőtt* épen *háromszáz évvel* alakult szabók és szűcsök cehének nagy történelmi multtal bíró méltó utóda, e hónap 17 én délelőtt 10 órakor a róm. kath. plebánia templomában tartja meg zászlószentelési ünnepét Székelyudvarhelyt.

A zászlóanyai tiszt betöltésére: Dr *Válentsik* Ferencné *Györffy* Erzsikét, Székelyudvarhely város országgyűlési képviselőjének köztisztviselőben álló nejét kérte fel a társulat, aki ezt a polgárság iránt mindenkor érzett őszinte tiszteletének jeléül, el is fogadta.

A szép ünnepély iránt már is nagy érdeklődés mutatkozik minden irányban.

Az ipartársulat széleskörű alciót indított és zászlószögek beverésére többek között felkérte: Gróf Mailáth Gusztáv Károly erdélyi püspököt, Gróf Mikes János szombat-helyi püspököt, valamint Dr Kenessey Béla ref. püspököt is. Felkérte továbbá Pál István apát-kanonok-főesperest, Ugron Ákos nyug. főispánt, id. Gróf Haller János főispánt, Dr Válentsik Ferenc, báró Daniel Gábor, Dr Heltai Ferenc, Ugron Zoltán és Kállay Tamás orsz. képviselőket, Dr Sebesi János alispánt, Dr Paál Árpád vármegyei főjegyzőt, Gotthárd János polgármestert, Soó Domokos polgármesterhelyettest, Vajda Ferenc ref. esperest, Sándor István ör. kath. esperesi, Bölöny Vilmos unitárius, Adriányi Géza ág. ev. lelkészeket, Dr Solymossy Lajos főrealiskolai, Tamás Albert főgimnáziumi, Gönczy Lajos kollegiumi, Hargita Nándor szakiskolai, Soó Gáspár róm. kath. főgimn. nyug. igazgatókat, Ugron János bögözi földbirtokost, Biró István realisk. tanárt, Sz. Szakáts Péter székely kamarai titkárt, Dr Hegyemegi Kiss Pál főispáni titkárt, Dr Mezey Ödön orvost, nagysolymosy Koncz Ármin gyógyszerészt, Gyárfás Pál megyei aljegyzőt, Persián János, Flórián Bogdán és fia, Szenkovits János utóda kereskedőket, Papp Zakor József vendéglőst, ugyszintén a székelyudvarhelyi takarékpénztárakat és az összes ipartársulatokat felkérte zászlószögek beverésére.

— Csomagoó papir kilószámra kapható e lap kiadóhivatalán Kossuth-utca 31.

Színes képek.

Nálunk divatos dolog például a jótékonykodási működés. Ez egyike a legszebb dolognak társadalmi alapon, mert hiszen az állam és általában a hivatalos, bürokratikus jótékonykodás edes keveset segít a nyomoron. De ezt a társadalmi jótékonykodási működést is nagyjából arra használják föl, hogy szétválasszák azokat az embereket, akiknek pedig együtt kellene dolgozniuk Merjük állítani, hogy nincs Magyarországon olyan város, ahol egy jótékony egyesület volna. Mindenütt legalább kettő van. Legalább kettő van azért, mert minden asszonynak van ellensége és ellenfele és így az ellenfelek egy és ugyanabban az egyesületben nem nagyon találják meg a helyüket.

Ugyanígy vagyunk a klubokkal is. A férfiak társadalmi érintkezésének legmegfelelőbb helye és alkalma a klub, vagy társaskör. Azonban a férfiak mindegyike sem szívesen találkozik egymással és így kell legalább két társaskörnek, kaszinónak, klubnak lenni, hogy az ellenfeleknek, akár politikai, akár egyéb szempontok miatt ne kelljen találkozniuk.

Az egyéni alapját ennek a tagozódásnak mi meg tudjuk érteni. Természetesnek találjuk, hogy két ellenfél ugyanabban a társadalmi közösségben nem élhet, vagy nem akar élni, de a hiba nem is ezekben az egyéneknél van, hanem azokban, akik ezekben a társadalmi szervezeteknek vezetőivé lesznek. Ezeknek az egyéneknek kellene a társadalomban személyi alapon felmerülő ellentéteit eloszlatni, ahelyett, hogy azt a maguk hiúsága kedvéért új közületek alapításával, illetve személyüknek odaadásával emeljék.

B. L.

HIREK.

— **Mailáth püspök jubileuma.** Erdély népszerű római katolikus főpásztorai: Mailáth Gusztáv Károly gróf püspök, e hónapban üli meg pappá szentelésének 25 ik és püspöki kinevezésének 15 éves évfordulóját. Mailáth grófot 1897-ben szentelték püspökké a koronázó Mátyás templomban. Röviddel ezután elfoglalta a nagybeteg Löuhard püspök örökét és a 15 vármegye területére kiterjedő püspökség élére került. 15 éves püspöksége alatt évenként beutazta egyházmegyéjét, minden bajról, szükségről, vagy haladásról személyesen akart meggyőződni. Erdély nemzetiségi tengerében Mailáth püspök 15 esztendőn át apostoli buzgalommal harcolt a magyar kulturáért. Az erdélyi római katolikus státus évről-évre összeülő parlamentje mindenkor méltányolta kiváló munkásságát, az ide státusgyűléssel kapcsolatban pedig nagyszabású ünnepségben kívánja részvenni a jubiláló főpapot. Az ünneplésre egész Erdély katolikus népe nagy szeretettel készül. Az ünnep-érendezését részben a kolozsvári Szent Imre Egyesület, részben a kolozsvári Oltáregyesület vállalta magára a római katolikus státus igazgatótanácsával egyetemben. Az ünnepségen képviselteti magát a kormány, a vallás és közoktatásügyi miniszterium, a magyar püspöki kar, az erdélyi katolikus papság, Erdély vezető társadalma, továbbá a törvényhatóságok és a közigazgatási hatóságok vezetői.

— **Rendjel.** A hivatalos lap most közli, hogy a király Kisgyörgy Sándor vargasi unitárius lelkész és esperesnek, egyházi téren sok éven át kifejtett kiváló működése elismerésül, a Ferenc József rend lovagkeresztjét adományozta.

— **A jótékony nőegyesület** vasárnap tartott választmányi ülésén, a melyet Homolay Lajosné kir. pénzügyi tanácsosné elnökségszónny vezetett, a folyó ügyek letárgyalásán

kívül az estélyek rendezéséről is hátrózott. Ezután a szokásos fillérestélyek helyett havonta egyszer műsoros estélyeket rendeznek. Az elsőt e hó 15—20-ika között fogják megtartani. Rendező elnökök: Esztergár Bálintné és Mezei Nelli.

— **Egy ifju élet** esett áldozatául a nehéz kórnak. Szállasy Antal, a zalatnai szakiskola végzett növendéke hunyta le szeméit élete tavaszán, 18 éves korában Korond községben. Temetése e hó 8-án d. e. 11 órakor a róm. kath. anyaszentegyház szertartása szerint általános nagy részvét mellett történt meg a szülői háztól. A korán elhalt ifju koporsóját edes atyja: id. Szállasy Márton, valamint az elhunyt testvérei, sógora, sógor-nője és más rokonai állták körül; mélyen fájlalván a derék, szépreményű fiu halálát. A gyászolók sorában van Bálinth Károly róm. kath. tanító is, aki sógorát veszítette el az ifjuban.

— **Kamarai közgyűlés.** A székelyföldi kereskedelmi és iparkamara e hó 13-án (szerdán) d. u. 3 órakor Marosvásárhelyt, saját székházában tartja teljes-ülését. E gyűlésen fogják tárgyalni Udvarhelyvármegye alispánjának Székelyudvarhely városi piaci és helypénz szabályrendeletére vonatkozó megkeresését is.

— **Csiki László** marosvásárhelyi ítélőtáblai tanácselnök 62 éves korában elhalt Budapesten, ahol pénteken volt a temetése. Halála hírére a székelyudvarhelyi kir. törvénytörvényes is kitérte a gyászlobogót. Az elhunytban — mint a marosvásárhelyi Székely Ellenzék írja — a nemzeti munkapárt egyik legantoritátlanabb hívét veszítette el.

— **Az állam fürdőt vásárol.** Lukács László pénzügyminiszter régóta elkészül Erdélybe. Újjanak célja a gázforrások megtekintése és egy nagy állami vásárlás lebonyolítása. A nagy üzlet nem ám Erdély gazdasági érdekeit szolgálja, nem is arról van szó, hogy Erdély közigazgatási életének fellendítése céljából történjen valami, hanem az állam megvásárolja kétféle millió koronáért az Ilyés-család birtokában levő Szováta fürdőt. Tíz-tizenkét év előtt már el akarták adni a fürdőt — százhatvan ezer koronáért, fel is kínálták az államnak, de akkor nem sikerült a vásár, most azonban kétféle millió koronát megad érte Lukács László. Hiszen ha Lukács László ezt a két millió koronát Erdély gyógyító fürdőinek fejlesztésére és a fürdők felszerelésére fordítaná, tisse kö, nem banná senki, de hogy kétféle milliót adjanak az állam pénzéből olyan fürdőért, amelyet tíz esztendő előtt 160.000 koronáért is drágállott az állam, mégis csak kissé különös üzlet.

— **Öngyilkosság.** Ifj. Bartók István lakatossegéd kedden este 9 órakor, öngyilkossági szándékából a baloldaliába lőtt. A golyó a szíven felül furódott át. Beszállították a vármegyei kórházba. Felgyógyulása nem bizonytalan.

— **A Hét.** Kiss József Iretlapja pályafutásának huszonnyedik esztendejét kezdi meg a jövő év januárjával. Az új évfolyam küszöbén jogos büszkeséggel hivatkozhatik arra, hogy a magyar irodalom új korát A Hét indította. Ez a lap volt kezdettől fogva az, amely utat nyitott az új hangoknak, új irodalmi irányoknak és felkeltette a magyar közönség olvasókedvét és figyelmét az irodalmi magaslatokon álló alkotások iránt. A Hétben ezután is fiatalos erőt, eleven harciasságot és igazi haladást talál az olvasó. A Hét csak a szépet keresi és csak a szépet adja. Esztétikai törvénye, hogy minden, ami szép, az modern is. És modern csak az lehet, ami szép. A nívót többre becsüli, mint a felkapott jelzőket, a kétes értékek előtt nem hódol meg csak azért, hogy alkatosnak lássék. Cikkeit a magyar hirlapirodalom legkiválóbb erői írják, novellái magas irodalmi színvonalon mutatják be a meglévő irányzatok mindegyikét. Rovatai, melyekben az irodalmi színházi és művészi eseményeket tárgyalja, mindig elevenek, tartalmasak és szellemesek. Két apróbb rovata pedig: a Toll és Tör és az Innen-Onnan egészen speciálisai A Hétnek.

A Hét előfizetési ára félévre 10 korona. Aki a januártól kezdődő előfizetés összegét most már be-

küldi, annak újévig ingyen küldik a lapot. Mutatványszámot a kiadóhivatal (Budapest, VIII., Népszínház-utca 22.) ingyen küld.

— **Uj földrajz.** Udvarhelyvármegye földrajza, a földrajzi előfogalmakkal, épen most hagyta el a sajtót. Az új tanterv és utasításnak megfelelőleg, az udvarhelyvármegyei népiskolák III. osztálya számára segédkönyvül írta: Kertész Albert állami isk. tanító. Harmadik javított kiadás, melyben az új statisztikai adatok és a közigazgatási járás új beosztása is fel van dolgozva. Az ára példányonként 60 fillér és a szerzőnél kapható Székelyudvarhely.

— **Az élet meséi.** A magyar zsurnalisztikában már szinte speciális fogalomvá vált a Fényes László neve, amely a Nagyharang (Ujságírók Könyvtára) legújabb kötetének lila címlapján tűnik föl most. A meghajszoltak, az elesettek fáradhatatlan patronusa Fényes László és egyuttal kegyetlenül őszinte leleplezője a különböző visszaéléseknek. Egész búcsújárás áramlik feleje naponta szegények és nyomorultak csapatostul mennek hozzá segítségért, valósággal irodát kell tartani számukra s azok a szerencsétlenek, akiket a gyászos pesti humor a „söhivatalba” szokott küldeni, sokszor csak az ő révén találják meg az igazságukat. Előtte bontakoznak ki az élet legcsudásabb, legizgatóbb és legborzalmasabb meséi, amelyeknek poénjét többnyire maga csinálja. A legfurcsábbakat most összeszedte s ez az első könyve klasszikus példa rá, hogy az igazi újságíró milyen nagy és széleskörű hivatást tölthet be, — hogy a betű nemcsak ő, de bámulatosan gyógyít is. Fényes könyve magyar szociális adattár, s amellet páratlanul érdekes olvasmány, megtörtént regények, izgalmas riportok sorozata. Elénk varázsol pókhálós tragédiákat, bevisz a koldusok világába s még fantasztikusabb helyekre — de egyéj modern banditák titkait is szellelteti, majd végig kalauzol a szenvedés tanyáin, pesti és vidéki rémségek poklában egyaránt. Az Ujságírók Könyvtárában, amelyet Tábori Kornél szerkeszt kitűnően, ez a legjellemzőbb kötet és frappáns bizonyosság a nemescélú riport jelentősége, a modern újságírás reveláló hatása mellett. Fényes László riportjai alapján már ócska szisztemák döltek romba és új törvényeket hoztak, ez a könyve pedig úgy hat, mint valami művészi kvintesszencia: itt. A csinos kiállítású könyv 1 korona árért minden könyvesboltban és újságáruháiban kapható.

— **Értesítés.** Tisztelettel szives tudomására hozom a mélyen tisztelt nagyközönségnek, hogy a téli idényre a legújabb férfi és női divatújdonságok: kalapok, ruhaszövetek férfi és női felöltők dus választékban raktárra érkeztek és a legjutányosabb árakban rendelkezésére bocsátom. Mindenkinek saját érdekében ajánlom szives megtekintését szükségletei esetén. Tisztelettel: SZENKOVITS JÁNOS utóda.

húzott drótszállal.

TÖRHETEFLEN!

Magyar

húzott drótszállal lámpa.
SIEMENS-SCHUCKERT-MÜVEK
Budapest, VI, Teréz-körut 36.

130 saját fiókraktár a bel-és külföldön

Elsőrangú elegáns és jutányos a Turul-Cipő

Turul-cipőgyár r.-t.
A monarchia legnagyobb cipőgyár
Temesvár
Fiók üzlet Székelyudvarhely
Kossuth-utca 9.

ajánlat folytán folyó év és hó 12-én d. e. 10 órakor újabb árverést tart Kikiáltási ár 500 korona.
Írásbeli zártajánlatok a banatpénz 10 százaléknak csatolása mellett elfogadhatók azon kijelentéssel, hogy ajánlattevő feltételeket ismeri
A közbirtokosság főtartja azon jogát, hogy árverezők közül szabadon választ.
Utóajánlat nem fogadtatik el.
Feltételeket a birtokossági elnök-nél megtekinthetők.
Homoródbene, 1912. november 6.
Benedek Ferenc
községi jegyző.

Húsárok — Orbán Balázsnál.

Van szerencsém a tisztelt fogyasztó közönség szives tudomására hozni, hogy **kismészárszékemben** — Csató és Kun fűszerüzlete mellett, a tejsoron mindennap a frissen vágott borjúhúsunk kilója 1 K 40 f, marhahús 1 K 36 f, sertéshús 1 K 64 f, lerbécs-hús 60 f. Szives pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelttel: **Orbán Balázs** mészáros.

KAMATLÁB EMELÉS

Az Udvarhelymegyei Takarékpénztár R. T. székelyudvarhelyi fő-, székelykereszturi és klánci fiókindezet-nél, tekintettel az Osztrák-Magyar Bank leszámítolási kamatláb felemelésére és pénzügyi megdrágulására, folyó év november 1-től a további intézkedésig:

Betétek után az eddig számított kamatlábat 5 százalékról 5 1/2%-ra emelte fel adómentesen. (A betéti kamatlábat az intézet a sajátjából fizeti).

A váltók és jelzálogos kölcsönök után, 8% kamatláb fenntartásával, az eddig lejáratonként szedett 50 fillér leszámítolási díjat, évi 1%-ra emelte fel, de legkisebb díj 50 f számít.

A folyó számlák után pedig az eddig negyedévenként számított 1% jutalékot 3%⁰⁰-re emelte fel.

Székelyudvarhely, 1912. október 30

Az Igazgatóság.

Eladó beltelkek.

Székelyudvarhely, Kossuth-utca 52 szám alatt levő épületes beltelkek, örök áron eladó. Értekezni lehet a gör. káth. plebánia hivatalnál

Árverési hirdetés.

Alolított ezennel közhírré teszi, hogy a közbirtokosság tulajdonát képező korecsomaház és a bérleti időre terjedő italmérsi jograutó

Bélyegzők és pecsétnyomok mindenféle kivitelben gyári áron pontosan, hibálatlan- szöveggel kaphatók „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv- és papír kereskedésében) Székelyudvarhelyt. Vidéki megrendeléseket az ország bármely részébe gyorsan teljesít.

Hirdetés

az üzlet lelke! Hirdetés nélkül nincs forgalom! HIRDESSEN tehát a „Székely-Udvarhely”-ben

SZÉKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap, Udvarhely megye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenként 2 szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len

legjobb magyar gyártmányú díszlevélpapírok. Ezeket kívül közönséges és finom, színes és virágos levélpapírok és borítékok, levél-kártyák, vász- Képes levelezőlapok 20-féle helybéli felvétel, levélpapírosok stb. Nagy választék tájképes virágos, genre művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből.

Állandóan kaphatók mindenféle

kész nyomtatványok,

u. m. községi, körjegyzői, szolgabírói, végrehajtói, ügyvédi, lelkesítő, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház).

Mindenféle színű, nagyságu, súly és minőségű irodai és irod.

PAPIROSOK

vonalzott és sima levélpapírok, vonalzott és rovatos papírok, rajzpapírok, írógéppapírok, esomagoló és selyempapírok, másolópapírok, itató-papírok, szűrőpapírok, torta- és befőző-papírok, könyvkötő-papírok és papír-különlegességek. Kártyapapírok.

Lemez-papírok minden súlyban. hangjegypapírok. Sorvezetők.

Irkák, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfűzetek, rajzfűzetek, vázlatkönyvek, diszminták, szépirási és rendezési minták. Olesó levelező-falrajzok, klozet-papírok, szivarkahüvely, szivarka s névjegytárcák. Dohány-ésszivartárcák bőrből és fém-ből. Bőrtárcák, pénzes-erszények, okmány és írománytáskák.

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gázjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izese munkák a legrövidebb idő alatt olesó áron kerülnek ki

Acélíró-tollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárok, dísz-tollszárok. Író-nok, fekete, színes és másoló-író-nok, notes-író-nok, csavaríró-nok (crayonok), zselíró-nok, esavaríró-nok, író-nedők, író-negyzők. Kreták, iskolai, kávéházi és fajelző kreták, színes kreták. Tinták, legjobb irodai és másoló tinták, színes, vegy és ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, foltlító, titbronz.

HEGEDŰ, hegedűvonó, hurok, hegedű-iskola, hegedű-alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek. Hang-góló-sipok és... Monogramok fehérnemű és levélpapírjelzésre. Kézi nyomda. — Különféle bélyegzők, pecsétnyomok, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyak, Ajtóablak és névfeliratok öntött fém-ből, erdészkalapácsok gyári áron.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjusági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes „Magyar Könyvtár”. A székelyudvarhelyi középiskolákban és a városi és megye elemi népiskolákban használatban levő összes tankönyvek rak-tára Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beíró könyvek főkönyvek, pénztárkönyvek, nap-lók, jegyzőkönyvek, másoló-könyvek, bevásárló könyvek zsebkönyvek (notesek), pénztár-tömbök (Block), dárca és szel-vénykönyvek.

Körzök,

vonalzók, háromszögek, szög-mérő, rajzdeszkák, tolltökök, itató-deszkák, olaj-szfesték minden színben. Ecetek, Irodai és zsebtintatartók, dísz-tintatartók, toll-állványok, szivacs-csésze, író-mappák. Legjobb dörzsmézők, gummiszalagok. — Rajzszögek, szőnyeg-szegkek, képesok stb.